

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

MEGJELENIK HÉTFŐ ÉS CSÜTÖRTÖK KIVÉTELÉVEL MINDEN NAP.

HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3 szám

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. VALENTIN EMIL.

Főmunkatárs: Dr. Stern József. Társszerkesztő: Ifj. Wagner Antal.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: ==

Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára: 4 fillér

A korrekt Tisza.

Pallavicini őrgrófnak Somogy megye közgyűlésén tett kijelentését meg sem akarta hallani előbb Tisza. Azt hitte, hallgatásával elleplezheti a vád jelentőségét, de az ellenzéki sajtó rögtön fölismerete ennek súlyát s az egész ország becsületes közvéleményének helyeslő érdeklődése mellett piszkálta ki geszti odvából a máskor oly harcias gavallért.

Nem szükséges most ismételnünk azt a kertelést, azt a szócsavargatást, amivel a megszorult bűnös ki akart térni üldözői elől. Jöleső látvány, hogy nem sikerült, fölemelő reménység hogy meg van fogva, nyakán a hurok, amely lerántja őt menthetetlenül a politikai halál posványába, oda Lukács mellé, akit minden áron menteni akart. Minden áron, még a büntető törvénybe ötköző módon is. Mert Károlyi Imre nyilatkozata után, amelyet e helyen közlünk, nyilvánvaló, hogy Tisza büncselekményt követett el.

Menjünk szép sorjában, egészen szárazon hogyan áll a dolog?

Károlyi Imre írja:

... Tisza azon nézetének adott kifejezést, hogy vallomás tárgyát csak az képezheti, amiről a tanúnak egyenes, pozitív, határozott tudomása van. Nem tartoznak tehát oda olyan dolgok, amelyekről csakis hallomás útján értesült a tanu, mert ezek csupán szóbeszédnek tekintendők. A szóbanforgó pörre vonatkozólag ennél fogva én nem tartozom Elek Pálnak pusztán szóbeli állításaira kiterjeszkedni. Azt válaszoltam, hogy nézetéhez nem csatlakozhatom, mert

ezen szóbeli állításokat — többféle oknál fogva — nem lehet egyszerűen szóbeszédnek tekintnem.

Tisza tehát azt akarta, hogy Károlyi Imre — mint tanu — ne mondja el a bíróság előtt azt amit Elek Páltól hallott és tud.

Mit mond erre vonatkozólag a törvény?

A bünvádi pörrendtartás 210. §-a szerint a tanu „köteles legjobb tudomása és lelkiismerete szerint a tiszta és teljes valóságot vallani”, erre kihallgatása előtt figyelmeztendő is.

A 211. § szerint alkalmat kell adni a tanúnak arra, hogy „mindazt, amit az ügyről tud, összefüggőleg elmondhassa.”

A 217 § szerint esküt kell tenni a tanúnak arra, hogy „csakis a valót mondotta el és hogy ebből mit sem hallgatott el.”

A büntető törvény 213. §-a szerint „aki bünvádi ügyben a bíróság előtt az ügynek val mely lényeges körülményeire nézve hamis vallomást tesz és azt esküvel megerősíti: a hamis tanuzás büntetett követi el és öt évig terjedő fegyházzal büntendő.”

A 222. § szerint „aki mást, bünvádi ügyben hamis tanuzásra . . . reábirni törekszik: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Már most az ügy jogi oldalának teljessége kedvéért mutassunk rá arra, hogy milyen jelentősége volt annak, amit Károlyi Elek Páltól tudott meg és aminek elhallgatására akarta őt Tisza rábirni. A Dést felmentő és ezzel Lukácsot Európa legnagyobb panamistájának bélyegző, immár jogerős ítélet indokolása szerint „Károlyi Imre gróf,

Ullmann Adolf, Sándor Pál vallomásából megállapítandó volt, hogy Elek Pál, amidőn előttük elszámolt az általa teljesített négy és fél millió körüli diszkret kiadásokról, tételenként részletezte, hogy melyik szerződésért mennyit fizetett pártpolitikai célokra és megállapítandó volt, hogy ezek után jelentette ki Lukács László dr. sértett a tanuk előtt, hogy 3,025 000 korona fizetéséről tudomása van.”

Ez volt a perdöntő tény, amelynek bebizonyítása alapján Dést föl kellett menteni. Tisza azt akarta, hogy ezt hallgassa el Károlyi. Ha Károlyi mindazt, amit Elek Páltól tudott és amit Tisza szóbeszédnek minősített, elhallgatja, akkor Károlyi hamis tanuvallomást tett volna. Tisza pedig ezt akarta, erre őt reábirni törekedett, nyilvánvaló tehát, hogy elkövette a büntető törvény 222. §-ába ütköző büncselekményt.

Ha van még ebben az országban egy szikrányi ereje a tisztességnek, ha ott a legmagasabb helyen adnak valamit a becsületre, akkor Tisza egy percig sem maradhat miniszterelnök.

Törtető városok.

Baja, 1913. augusztus hó 20

Baja nem tartozik a törtető városok közé. A törtető — várost és egyént — az jellemzi, hogy amikor valamit követel, celul kitűz, nem nézi: vajjon megvan-e a jogcim hozzá, vajjon tapos-e más érdekébe, jussába, vajjon mit szól hozzá a világ, sőt azzal se törődik törődik, vajjon elérhető-e, ami után nyul. Akarja — és ezzel az erővel megy

Kristály-só

a legfinomabb és legtisztább hófehér asztali só, a legszigorubb egészségügyi követelmények szerint előállítva.

A Kristály-só kapnató minden jobb fűszer- és csemegetűzetben

A »KRISTÁLY-SÓ« a legfinomabb és legtisztább hófehér asztali só; az őrlési és előállítás folyamata alatt semminemű tisztatlanság nem érheti, mert valamennyi művelet — még a dobozok megtöltése is műszaki áton, automatikus géperővel történik, emberi kézzel való érintés nélkül.

»KRISTÁLY-SÓ« egészség-ápoló és tápláló-erejű, a csontot, velőt, idegeket fejleszt, az étvágyat s emésztést elősegíti.

A »KRISTÁLY-SÓ« higiénikus jellege mellett antihigroszkopikus természetű is, tehát — ellentétben a közhasználatu sóval — nem szívja magába a levegőbeli nedvességet.

A »KRISTÁLY-SÓ« tehát nem áll össze, nem piszkolódik, hófehér kristály szemekben marad, miért is használata nemcsak a legegészség-sebb, hanem a legtakarékosabb sófogyasztás.

Kristály-só

egészség-ápoló és tápláló-erejű! Nem áll össze s nem csomósodik! Ét- és gy-gerjesztő! Emésztés segítő!

Ara dobozonként (1 kilogramm) 1 korona.

Kapható: Drescher Gyula kereskedésében Baján.

előre s ha már nem éri el az elérhetetlent, valami elérhetőt mégis csak kap érte cserébe.

Figyeljük meg Baja mozgalmait s azt a hangulatot, amellyel azokhoz fogunk. Mind-egyiknek beleakad a küllőibe a kételkedés, az önbizalom hiánya, a magunkat lekicsinlő fejcsóválás.

Amíg önmagunk nem vagyunk arról meggyőződve, addig nem lehet reményünk nagy célok elérésére. Magunkat kell, hogy ez a becületel elbizakodottság vezessen, nemcsak kormányal és országgyűléssel, hanem mindenkiel szemben. Ha egyben másban kicsiben tűnnék fel — a korzikai hadnagy jusszon eszünkbe, aki bizonyára nem tartotta abszurdumnak, hogy valaha Napoleon francia császár legyen belőle.

S ha a szerények közmondása: »aki sokat markol, keveset kap«, visszatartana bennünket — az élet, a valóság példái igazolhatnának bennünket. Ezek pedig azt mutatják: az elérhetetlenekért cserébe adják az elérhetőket és hogy a hátsó sorban állók, a csöndek, a higgadtak — sohasé kapnak semmit.

Sem az, hogy más városnak nagyobb a lélekszáma, sem az, hogy régebbi a multja, még kevésbé az, hogy a stratégia tekintetében fontosabb hely, nem ad más városnak több jogcímet valamely kulturális oktatásra, gazdasági elsőbbségre vagy más kedvezésre. Ha a lakosság lett volna a döntő, akkor a második egyetemre Szegednek lett volna jogcíme, ha régi, történelmi mult határozná meg a városok hivatását, akkor Székesfehérvárnak kellene legelől állani, ha pedig amiatt kellene valamely várost gazdasági intézményekkel körülbástyázni, mert a véderő szempontjából az illetők fontosak akkor Komárom állana az igényjogosultak élén.

Semmi tervet ne tartsunk magunknak és mérésnek, ha annak megvalósítása ránk nézve jót jelent, — hogy meg ne fogjuk! Viszont semmi kicsiséget ne tartsunk jelentéktelennak, hogy utána ne nyuljunk. Ebben pedig egyformán érezzon a főúsztviseelő és a napidíjas, az első virilista és az adóhátralékos, a kereskedő és a munkás, az intellektuel és az utcacseprő. Nehéz lenne megadni a módját, hogy ez a gondolkodás hogy terjedjen át mindezeknek a vérbe, hogy váljék egyszé felfogássá, hitté. De a német városokban, amelyekben ez már valóságá lett, bizonyára látható, hogy nem lehetetlen.

Valamelyik város képviselőjének mondta egy volt miniszterünk, amikor a kerületének követelt.

— De barátom, beláthatod, hogy milyen nehéz a helyzetem, minden városnak mindent nem lehet adni, ha egynek adok, a többi megneheztel. Már most mit tegyek?

A képviselő azt felelte:

— Hogy a kormány mint fog megbékülni a többi városokkal, az a kormány dolga. A mi dolgunk az, hogy ehhez nekünk jussunk van és meg kell azt kapnunk.

Adoma ez, csak humor, de irányító arra, hogy amikor valamit célul tűzünk ki, egyedül az vezessen, semmi más ne tartson vissza, mint az a meggyőződés, hogy amit akarunk, azt el kell érünk. S ha elértük, maradjon rajtunk a csufnév, amelyet most más városoktól elirigylünk: a törtető város

TELEFONHIREK.

Bpest 1913. augusztus 21

Óriási tűz Szabadkán. Leégett a vasuti raktár.

Tegnap délután három órakor a szabadkai pályaudvar vasuti raktára valószínűleg egy mozdony kipattanó szikrájától kigyulladt. A raktárban felhalmozott robbanó anyagok az egész környéket veszélyeztették, úgy hogy a tűzoltók egy ideig meg sem közelíthették a tüzet. 5 óra felé egy óriási robbanás a raktár tetőzetét feldobta a magasba, a lehulló zsarátnokok öt szomszédos házat felgyújtottak. A tüzet csak este 8 órakor sikerült lokalizálni. A már félmillió korona.

Megtörtént a Tisza—Pallavicini párbaj.

Tegnap d. e. 11 órakor a legnagyobb csendben történt meg a Tisza—Pallavicini párbaj. 8 szor csaptak össze a felek, anélkül, hogy sebesülés történt volna. A 9-ik összecsapásnál mindkét fél a homlokán karcolt sebet kapott, mire a párbajt vezető Vojnits báró megállapította a harc képtelenségét. A felek kibékültek.

NAPIHIREK.

Allaga Géza agyonlőtte magát.

Valamikor országosan ismert név volt az Allaga Gézáé, de a rohanó élet elhagyta, a fiatalok elfeledték s ma már csak a lexikon s azok őrzik nevét, kik látták, ismerték őt a dicsőség napjaiban.

1855-ben kezdett gondonkázni, 1857-ben

már a bécsi konzervatóriumban tanulta, a zeneszerzéssel együtt 1861-ig. Ekkor a Molnár György-féle budai népszínházhoz szerződött s olykor hangversenyeken is fellépett. Ez időben szerzette az egész országban elterjedt és közkedvelt »Befűtá az utat a hó« c. népdalt. A nemzeti színházhoz szerződve Tóth Kálmán »Dobó Katica« című színművét zenésítette meg, 1870-ben a bajai tanítóképző intézetnek volt a zenetanára. 1871 óta ismét Budapsten élt, hol először a Nemzeti színház, majd az 1884-ben megnyitott Operaház tagja. 1880 óta a cimbalommal is foglalkozott, melynek javítását is lényegesen előmozdította, megírta iskoláját két részben, neki köszönhető a hangszer nagy elterjedtségét. A nemzeti zenedében az ő számára alapított cimbalom tanszékét 1891-ben foglalta el. Ő tanította cimbalom játékra Thurn Taxis Albert herceget is, József főherczeg nejét.

Az utóbbi években teljes elvonultságban élt Baján bátyjánál Allaga Ottó ügyvédnél, míg tegnapelőtt, egy öntudatlan pillanatában régi Verndl-fegyverét maga ellen fordította. Temetése tegnap délután volt Baján.

A Kalocsai SC. Szentistvánnapi Baján tartott futball mérkőzése volt a BSE. 24-ik mncse egy év leforgása alatt. — A meccs — mely a lókeri ünnepek miatt — igen korán kezdődött a szokottnál kevesebb közönséget vonzott a telepre és így a BSE. a korai rendezésért ráfizetett a mérkőzésre. De csak anyagilag, mert sportszerűség tekintetében egyike volt a legszebb mérkőzéseknek. A pesti játékosokkal erősített kaloosaiak igen szép és erős játékokat mutattak, és a kezdés után a 2-ik percben már beadták az első goalt, melyet Bánovics Kamarás szép összjátéka csak a 36-ik percben tud kiegyenlíteni. Ekként az első felidő 1 : 1. A 2-ik felidőben a Kalocsai SC. letörök és a 12—14 percben a BSE. még 2 goalt rug. Eredmény 3 : 1 a BSE. javára a biráskodást Várnay Ernő KAC. II. f. szöv. bíró közmegelegedéssel látta el. A BSE. ezuttal a csapat összeállításával is érdekeset produkált. A védelmet Antal, Duráth és Bálint a közönség lelkes me. elégedésére látták el. Labdát nem hibáztak. A fedezet sort Mohácsról ideigazolt Bánovics Katári és Melter, kik közül Bánovics hamarjában a közönség kedvelt játékosak lett. A csatár sor a bácsalmásiak igazolt játékosai-ból állott, akik szép, élvezetes, mindvégig változatos és érdekes játékokat mutattak és 3 : 1 arányban győzelemre segítették a csapatot.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. VALENTIN EMIL.

Helyettes szerkesztő ERNSZT JÓZSEF

„Robúr” Világot hódít!

Magyar gyártmány.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy üzletemet (Központi Szálló épületében) újonnan átalakítottam és saját készítményű cipőimmel dusan felszereltem. — Ugyiszintén abban a kellemes helyzetbe jutottam, hogy a világhírű „Robúr” cipőket Baja és környékére az egyedül elárúsítást megszereztem. A „ROBUR” cipők az eddigi összes gyártmányokat felülmúlják.

Robúr-cipő

formája, finomsága és tartóssága utolérhetetlen.

Kapható: SZILÁGYI SÁNDOR cipő-üzletében. Főútlelet BAJA, (a „Központi” épületében.) Fióküzlet Bátaszéken.

Megérkeztek a tavaszi újdonságok „Robúr”-cipők a legkényesebb igényeket kielégítik

Egy okleveles és ügyes
maszirozónó

privát házakhoz ajánlkozik.
Cím: Petőfi Sándor-u. 37.

Törlesztéses kölcsönöket
engedélyezünk

15-től—65 évig

terjedő időtartamra

4¹/₂ 0⁰ alapon,

kedvező feltételek mellett.

Bajai Keresk. és Iparbank.

Megfelelő iskolai* képzettséggel bíró fiu

tanulóul

fizetéssel felvétetik

Nánay Sajos könyvnyomdájában
Baja, Tóth Kálmán-tér.

Géphasisnya kötődébe egy

leány tanoncnak

fizetéssel felvétetik.

Baja, Szt. Antal-utca 45. szám

Tanulót

megfelelő iskolai képzettséggel felvesz

ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedő

Csinos,

független orosz hölgy

150.000 korona készpénzhozomány, később még nagyobb örökség, osztrák vagy magyar férjet óhajt. Csakis komoly ajánlkozók (vagyon, vallás mellékes) irjanak — de ne névtelenül — e címre.
„HYMEN” BERLIN 18.

Kiadó lakás.

2 szoba, előszoba és a többi mellékhelyiségekből álló utcai lakás magános egyén vagy gyermektelen házaspárnak kiadó. Erzsébet királyné-utca 32.

**Zongorák és
Pianinók**

csakis elsőrangú gyártmányok — Laubergér és Gloss, Geser Ferenc

továbbá Neuburger Adolf gyáraiból — kaphatók :

ifj. Wagner Antalnál
Baján,

a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett minden árfelemelés nélkül. 10 éves jótállás.

● **IDEÁLIS SZÉP LESZ** ●

minden hölgy, ki a világhírű FÖLDES-féle

MARGIT-KRÉMET
— SZAPPANT

● használja. A világ minden tájáról érkező nyilatkozatok bizonyítják ezt, amelyek a legösszintebb hálától visszhangzanak és a rajongás hangján szólnak a Margit-crème páratlan és csodás hatásáról. A Margit-crème semminemű káros anyagot nem tartalmaz (sem ólmot, sem higanyt); összeállítás a modern kozmetika legelőkeltebb vívmánya. Az arc nemcsak selyempuha, hanem hófehér s tiszta lesz, akik a Margit-crémet használják, arcuk szépségét teljes életükben megőrzik. Margit-crème 1 és 2 koronás tegelyekben az egész világon kapható. Margit-szappan 70 fill. Margit-pouder 1-20 K. (fehér, rozsa, vagy sárga színben). 6 koronás rendeléseket bermentve küld:

- Földes Kelemen gyógyszer. Aradon.
- Raktár az összes bel- és külföldi gyógyszer különlegességekben. Főlerakat Baján.
- Dr. Makray László gyógyszerár.

Fay valódi

sodeni ásványpasztillája

a Taunus-hegységben levő Soden-fürdő III és XVIII forrásából készül, amelyek

évszadok óta

köhögés, rekedtség és gégehurutellen kitűnően beváltak.

Utánzatot utasítson vissza. Egy dohoz 1-25 korona Mindenütt kapható.

Teljes ellátás.

Teljes ellátás, jó házikoszt, külön szobával, leginkább felnőttek részére kapható :
Szent László utca 56 sz alatt

Kérek gyorsan — a vasúthoz meggek

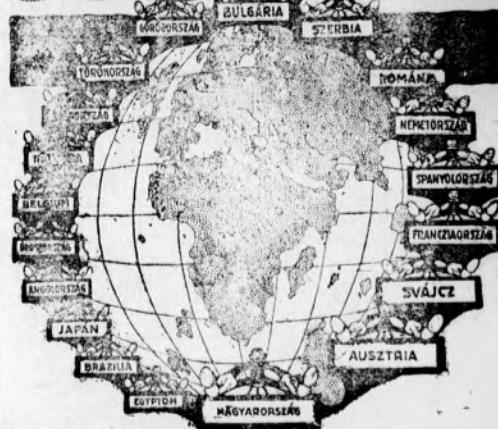
● hat dohoz Fay-fele valódi sodeni ásványpasztillát. De kérem, ne utánzatot adjon, mert nekem olyan pasztilla kell, amely a sodeni községi forrásból készült, amelyet gyógycéllra használnak. Fay sodenije hozzátartozik az én legfontosabb felszerelésemhez, mert hirtelen időváltozásnál, bőrig áztató esőben, erős szélben, komoly meghülés ellen mindig használ s mert a Fay valódi sodenije elhárítja vagy rögtönösen megszünteti a balt. Ideális szer! Különös ismertetőjele, a Fay név és fehér ellenőrzőszalagon Soden községi polgármesteri hivatalának igazolása.

Kiadó korcsmahelyiség.

Az Erzsébet királyné-utcában 54 számú házban korcsmai helyiség lakással együtt nov-1-re kiadó. Értekezni ugyanott.

Az új

Berson

gummisarkot

az egész világ ismeri és dicséri. Cipészétől határozottan csak a valódi új BERSON-gummisarkot kérje, arany dobozban s utasítson minden utánzatot vissza.

Bersonművek, Budapest. VII.

SALVATOR

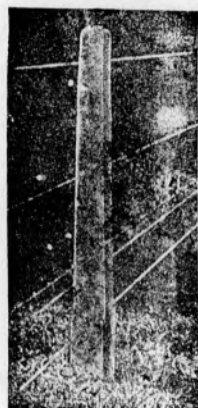

GUMMI SARKAK
VILÁG CZIKK
UTÓLÉRHETETLEN
TARTÓSSÁGAI

MINDENÜTT
KAPHATÓ.

Wasbeton oszlop

a legjobb és legolcsóbb **kerítés-oszlop** elpusztíthatatlan. Bármilyen méretben készül.

Terrenol

az egyedüli tűzálló asbest cement pilla állandóan raktáron van.

Grünhut Miksa

Spitzer-féle tégla-, cementáru- és műkögyára
Baja.

NÁNAY LAJOS

KÖNYVNYOMDÁJA

BAJA GRÓF
ZICHY
BÓDOG-TÉR

ELVALLAL MINDEN E
SAZKMÁBA VÁGÓ MUN-
KÁT CSINOS KIVITEL-
BEN JUTÁNYOS ÁRBAN.

Hirdetések jutányosan vétetnek fel.

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ BALZSAMA

Allein echter Boleam
aus der Schwaiberg-Grube des
A. Thierry in Pregrada
bei Fiume, Dalmatien.

Utólrhetetlen hatású tődő- és mellbetegségeknel, enyhíti a katarst, megszünteti a fájdalmat okozó köhögést. Torokgyuladást, rekedtséget és gégebajokat megszüntet, valamint lázt, különösen jóhatású gyomor-görös és kolika ellen. Gyógyhatású aranyér és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket, étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést. Kitűnően bevált fogfájásnál, odvas fogak, szájbűznel, valamint az összes száj- és fogbetegségek, büffögés ellen, megszünteti a száj vagy gyomortól eredő bűzt. Jó hatású pántlikagilisztánál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyt, orbáncot, láztól eredő hólyagot, kelést, szemölcsöt, égési sebeket, megfagyott testrészeket, vart és kiütést. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Minden háznál különösen influenza, kolera vagy más járványoknál kéznél legyen.

Irjunk: **THIERRY A. Órangyal-gyógytárának PREGRADA, Rohitsch mellett.**

12 kis, v 6 dupla, v 1 nagy specialüveg 5-60 korona. Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse.

Megakadályoz s megszüntet vérmérgezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban feleslegessé tesz. Használatos gyerekágyas nőknél fájó emlők, tejmegindítás, rekedés, emlőkeményites ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszu. fekélyek, ütés, szurás, lövés, vágás vagy zuzodás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású szer. Idegen testek eltávolítására mint: üveg, szálka, por, seret túske stb. kinövések, karbunkulus, képződmények, valamint rák ellen, féreg, rothadás, körömgyülés, hólyag, égési sebek, hosszú betegségeknel előforduló fölfekvéseknel, vérkelekésnél, fülfolysátnál, valamint kipállás esetén csecsemőknel stb. jó hatású.

2 tégely ára K 3.60 a pénz előzetes beküldése vagy utáévt mellett kapható.

Budapesten kapható: Török József gyógytárában, valamint az ország legtöbb gyógyszerertárában. Nagyban: Thalmayer és Seitz, Kochmeister Utódai, Radanovits Testv. drogueriákban. Ahol nincs lerakat rendeljünk közvetlenül:

THIERRY A. Órangyal-gyógyszerertárból PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett)